

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 66/2542

สำนักงาน คณะกรรมการ การ ประถมศึกษา แห่งชาติโจทก์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด คลอง สี่ ก่อสร้าง กับพวกจำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 132, ป.วิ.พ. มาตรา 174, ป.พ.พ. มาตรา 383, ป.พ.พ. มาตรา 380, ป.พ.พ.
มาตรา 193/30

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้ตามสัญญาข้อ 19 คู่สัญญาได้แสดงเจตนาไว้ชัดแจ้งว่าถ้าจำเลยทั้งสองส่งมอบงานล่าช้ากว่าวัน
แล้วเสร็จจำเลยทั้งสองยอมให้โจทก์ดำเนินการปรับเป็น รายวัน วันละ 1,939.50 บาท ก็ตาม แต่
เงินค่าปรับ ในกรณีที่จำเลยทั้งสองส่งมอบงานล่าช้าดังกล่าวเป็น เบี้ยปรับอย่างหนึ่ง เพราะถือเป็น
ค่าเสียหายที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเมื่อไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องสมควร ศาลจึงมี อำนาจใช้ดุลพินิจ
กำหนดให้เหมาะสมได้ ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 383 วรรคหนึ่ง เงินตาม
สัญญาค่าประกันของธนาคารซึ่งจำเลยทั้งสองใช้เป็นหลักประกันสัญญาจ้างที่โจทก์รับชำระไว้จาก
ธนาคารได้มีการระบุไว้ในสัญญาจ้าง ข้อ 3 ว่า ให้ใช้เงินนี้เพื่อเป็นหลักประกันในการปฏิบัติงาน
รับจ้างของจำเลยทั้งสองตามสัญญาเงินตามหนังสือค่าประกันของธนาคารดังกล่าวจึงไม่ใช่
เงินมัดจำที่โจทก์จะรับได้เมื่อจำเลยทั้งสองผิดสัญญา แต่ถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าเสียหายฐาน
ผิดสัญญาซึ่งจำเลยทั้งสองจึงมีสิทธินำไปหักกับยอดเงินค่าเสียหายซึ่งเป็นค่าปรับที่ศาลได้
กำหนดให้แก่โจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 380 วรรคสอง ได้ จำเลยทั้งสอง
เป็นฝ่ายเข้ารับเหมาก่อสร้างจึงเป็นหน้าที่ของจำเลยทั้งสองที่จะต้องสำรวจสถานที่ก่อสร้าง ให้
เรียบร้อยและหากมีสิ่งใดที่เป็นอุปสรรคยอมต้องทำ สัญญาโดยกำหนดเป็นเงื่อนไขไว้ก่อน ทั้งใน
การรื้ออาคารเรียน หลังเดิมโจทก์ก็ได้รื้อถอนจนเสร็จและมีหนังสือบอกกล่าวแจ้ง ให้จำเลยทั้งสอง
ทราบแล้วแต่จำเลยทั้งสองก็ยังไม่ เข้าไปทำงาน โจทก์ต้องบอกกล่าวซ้ำไปอีกครั้ง จำเลยทั้งสองจึง
ได้เข้าทำงานหลังจากบอกกล่าว ครั้งแรกโดยล่าช้าไปถึง 2 เดือนเศษ สำหรับวัสดุก่อสร้าง ขึ้นราคา
ก็เป็นความผิดของจำเลยทั้งสองที่ไม่ได้เตรียมการ หาวัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างไว้ล่วงหน้าและ
ให้ได้ มาตรฐานตามที่ทางราชการกำหนดซึ่งจำเลยทั้งสองทราบล่วงหน้าในแบบแปลนการก่อสร้าง
ก่อนแล้ว สำหรับปัญหาเรื่องนำเสาเข็มเข้าไปยังที่ก่อสร้างไม่ได้และไม่มีคนงานก่อสร้างนั้น
ล้วนแล้วเป็นผลจากการกระทำของจำเลยทั้งสองทั้งสิ้น และยังมีมติของคณะรัฐมนตรีให้ขยาย
ระยะเวลาแก่จำเลยทั้งสองในการก่อสร้างถึง 3 ครั้ง รวม 477 วันซึ่งเป็นระยะเวลานานพอที่จำเลย
ทั้งสองควรจะก่อสร้างได้เสร็จ แต่จำเลยทั้งสองก็ยังไม่เร่ง ก่อสร้างให้แล้วเสร็จทันกำหนดตาม
สัญญา โดยโจทก์ไม่มีส่วนในการที่ทำให้งานก่อสร้างต้องชะงักล่าช้าไปการที่โจทก์จ้างบุคคลอื่น
ทำการก่อสร้างต่อจากจำเลยทั้งสองในราคาที่แพงขึ้นเกือบถึง 2 เท่าตัว ในปริมาณงานเท่ากัน แล้ว
มาเรียกเอาส่วนค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นจากจำเลยทั้งสอง เมื่อปรากฏว่าโจทก์ได้ จัดให้มีการประกวดราคา
ค่าก่อสร้างในงานส่วนที่ต้อง ก่อสร้างต่อจากจำเลยทั้งสองถูกต้องตามระเบียบทุกประการ เมื่อ
บริษัทพ. ชนะการประกวดราคาในราคาซึ่งถือว่าเป็นราคาที่เหมาะสมในเวลานั้นแล้ว กรณี ถือ
ไม่ได้ว่าเป็นการเอาเปรียบจำเลยทั้งสอง โจทก์ย่อม มีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยทั้งสองรับผิดชอบใช้
ค่าจ้างก่อสร้างที่เพิ่มขึ้นเพราะการจ้างบุคคลอื่นก่อสร้างอาคารต่อจากจำเลยทั้งสองตามสัญญาได้
โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายในกรณีผิดสัญญาจ้าง ทำของ ขอเรียกค่าปรับรายวันและค่าจ้างที่เพิ่มขึ้น
จากการที่โจทก์จ้างบุคคลอื่นทำการก่อสร้างต่อจาก จำเลยทั้งสอง อันเป็นสิทธิเรียกร้องที่กฎหมาย

ไม่ได้กำหนด อายุความไว้โดยเฉพาะจึงมีอายุความสิบปี ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30 จำเลยทั้งสองผิดสัญญาจ้างและโจทก์บอกเลิกสัญญาเมื่อ ปี 2534 และโจทก์ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2537 จึงไม่ขาดอายุความ

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัดมีจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ขอให้ศาลบังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินจำนวน 2,058,756.41 บาท แก่โจทก์พร้อมด้วยดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จจำเลยทั้งสองให้การต่อสู้คดี ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินจำนวน 1,170,375 บาท แก่โจทก์ พร้อมด้วยดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีจากต้นเงินจำนวน 520,375 บาท และจำนวน 650,000 บาท นับแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน 2535 และวันที่ 29 มกราคม 2536 ตามลำดับเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จโจทก์และจำเลยทั้งสองอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิจารณาแก้เป็นว่าให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินอีกจำนวน 84,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับตั้งแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ นอกจากนี้ที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นโจทก์และจำเลยทั้งสองฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่าจำเลยที่ 2 เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ 1 เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2531 โจทก์ว่าจ้างจำเลยที่ 1 ก่อสร้างอาคารเรียนของโรงเรียนอนุบาลปทุมธานีในราคา 1,939,500 บาท จำเลยที่ 1 ได้ทำหลักประกันเป็นหนังสือสัญญาค้ำประกันของธนาคารเป็นเงิน 96,975 บาท มอบให้โจทก์เพื่อเป็นประกันการปฏิบัติตามสัญญา กำหนดการก่อสร้างให้แล้วเสร็จในวันที่ 24 กันยายน 2532 ต่อมาจำเลยทั้งสองได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาการก่อสร้างหลายครั้ง โดยครั้งสุดท้ายกำหนดให้แล้วเสร็จในวันที่ 14 มกราคม 2534 แต่จำเลยทั้งสองก่อสร้างไม่แล้วเสร็จตามเวลาที่ขยายให้ โจทก์ได้เร่งรัดการก่อสร้างและแจ้งจำเลยทั้งสองว่าขอสงวนสิทธิในการปฏิบัติตามสัญญา ครั้นวันที่ 8 กรกฎาคม 2534 โจทก์จึงบอกเลิกสัญญาแก่จำเลยทั้งสองโดยให้มีผลเลิกสัญญานับแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2534 และปรับวันละ 1,939.50 บาท นับตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2534 ถึงวันที่ 1 กรกฎาคม 2534เป็นเวลา 168 วันมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่โจทก์ฎีกาว่า หลักประกันซึ่งเป็นสัญญาค้ำประกันของธนาคารที่โจทก์รับชำระจากธนาคารไว้เป็นจำนวนเงิน 96,975 บาท ไม่ชอบที่จะนำมาหักออกจากค่าเสียหายที่จำเลยทั้งสองจะต้องชำระแก่โจทก์เป็นจำนวนเงิน 1,267,350 บาท โดยโจทก์ฎีกาว่า ค่าเสียหายในส่วนหลักประกันสัญญานี้เป็นค่าเสียหายโดยตรงตามที่ระบุไว้ในสัญญาข้อ 20(1) เช่นเดียวกับค่าเสียหายตามสัญญาข้อ 20(2) ที่แยกจากกันโดยชัดแจ้งเป็นค่าเสียหายคนละส่วนกันนั้น เห็นว่าเงินตามสัญญาค้ำประกันของธนาคารจำนวน 96,975 บาท ซึ่งจำเลยทั้งสองใช้เป็นหลักประกันสัญญาจ้างที่โจทก์รับชำระไว้จากธนาคารได้มีการระบุไว้ในสัญญาจ้าง ข้อ 3 ว่า ให้ใช้เงินนี้เพื่อเป็นหลักประกันในการปฏิบัติงานรับจ้างของจำเลยทั้งสองตามสัญญาเงินตามหนังสือค้ำประกันของธนาคารดังกล่าวจึงไม่ใช่เงินมัดจำที่โจทก์จะรับได้เมื่อจำเลยทั้งสองผิดสัญญา แต่ถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าเสียหายฐานผิดสัญญา ดังนั้นเงินจำนวนนี้จำเลยทั้งสองจึงมีสิทธินำไปหักกบยอดเงินค่าเสียหายซึ่งเป็นค่าปรับที่ศาลได้กำหนดให้แก่โจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 380 วรรคสองปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสองข้อแรกกว่าที่จำเลยทั้งสองก่อสร้างอาคารไม่แล้วเสร็จตามสัญญาเป็นความผิดของโจทก์โดยจำเลยทั้งสองอ้างว่าในขณะที่ลงลายมือชื่อในสัญญา โจทก์ไม่ได้

บอกกล่าวในเรื่องอุปสรรคของการทำงานนั้น เห็นว่า จำเลยทั้งสองเป็นฝ่ายเข้ารับเหมาก่อสร้างจึงเป็นหน้าที่ของจำเลยทั้งสองที่จะต้องสำรวจสถานที่ก่อสร้างให้เรียบร้อยและหากมีสิ่งใดที่เป็นอุปสรรคยอมต้องทำสัญญาโดยกำหนดเป็นเงื่อนไขไว้ก่อน ทั้งในการรื้ออาคารเรียนหลังเดิมโจทก์ก็ได้รื้อถอนจนเสร็จ และมีหนังสือบอกกล่าวตามเอกสารหมายเลข จ.10 แจ้งให้จำเลยทั้งสองทราบ แต่จำเลยทั้งสองก็ยังไม่เข้าไปทำงาน โจทก์ต้องบอกกล่าวเข้าไปอีกครั้งจำเลยทั้งสองจึงได้เข้าทำงาน หลังจากบอกกล่าวครั้งแรกโดยล่าช้าไปถึง 2 เดือนเศษ สำหรับวัสดุก่อสร้างขึ้นราคาก็เป็นความผิดของจำเลยทั้งสองที่ไม่ได้เตรียมการหาวัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างไว้ล่วงหน้าและให้ได้มาตรฐานตามที่ทางราชการกำหนดซึ่งจำเลยทั้งสองทราบล่วงหน้าในแบบแปลนการก่อสร้างก่อนแล้ว สำหรับปัญหาเรื่องนำเสาเข็มเข้าไปยังที่ก่อสร้างไม่ได้และไม่มีคนงานก่อสร้างนั้น ล้วนแล้วเป็นผลจากการกระทำของจำเลยทั้งสองทั้งสิ้น และยังมีมติของคณะรัฐมนตรีให้ขยายระยะเวลาแก่จำเลยทั้งสองในการก่อสร้างถึง 3 ครั้งรวม 477 วัน ซึ่งเป็นระยะเวลานานพอที่จำเลยทั้งสองควรจะก่อสร้างได้เสร็จแต่จำเลยทั้งสองก็ยังไม่เร่ง ก่อสร้างให้แล้วเสร็จทันกำหนดตามสัญญา โจทก์จึงไม่มีส่วนในการที่ทำให้งานก่อสร้างต้องชะงักล่าช้าไปแต่อย่างใดปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปตามฎีกา จำเลยทั้งสองมีว่าการที่โจทก์จ้างบุคคลอื่นทำการก่อสร้างต่อจากจำเลยทั้งสองในราคาที่แพงขึ้นเกือบถึง 2 เท่าตัวในปริมาณงานเท่ากันแล้วมาเรียกเอาส่วนค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นจากจำเลยทั้งสองเป็นการเอาเปรียบจำเลยทั้งสองหรือไม่ เห็นว่า โจทก์ได้จัดให้มีการประกวดราคาค่าก่อสร้างในงานส่วนที่ต้องก่อสร้างต่อจากจำเลยทั้งสองถูกต้องตามระเบียบทุกประการเมื่อบริษัทเพนด้า จำกัด ชนะการประกวดราคาในราคา 2,625,000 บาท ซึ่งถือว่าเป็นราคาที่เหมาะสมในเวลานั้นแล้ว กรณีถือไม่ได้ว่าเป็นการเอาเปรียบจำเลยทั้งสอง โจทก์ย่อมมีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยทั้งสองรับผิดชอบใช้ค่าจ้างก่อสร้างที่เพิ่มขึ้นเพราะการจ้างบุคคลอื่นก่อสร้างอาคารต่อจากจำเลยทั้งสองตามสัญญาข้อ 20(2) ได้ปัญหาต่อไปที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาจำเลยทั้งสองมีว่าคดีนี้ขาดอายุความหรือไม่ เห็นว่า โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายในกรณีผิดสัญญาจ้างทำของขอเรียกค่าปรับรายวันและค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นจากการที่โจทก์จ้างบุคคลอื่นทำการก่อสร้างต่อจากจำเลยทั้งสอง อันเป็นสิทธิเรียกร้องที่กฎหมายไม่ได้กำหนดอายุความไว้โดยเฉพาะจึงมีอายุความสิบปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30 ปรากฏว่าจำเลยทั้งสองผิดสัญญาจ้างและโจทก์บอกเลิกสัญญาตั้งแต่ปี 2534 แต่โจทก์ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2537 จึงไม่ขาดอายุความพิพากษายืน

องค์คณะ

สิงห์ สัตยธรรม · ระพีณ บุญสิทธิ์ · เรืองฤทธิ์ ศรีวรรณะ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/66/2542>